Și profesorii de astăzi au fost ieri elevi.

CAPITOLUL I

Gaudeamus igitur!

„Absolvenții Liceului «Gh. Lazăr» din București, secția modernă, promoția 1926, Marinescu N. Niculae, sunt rugați să-și trimită adeziunile, în vederea sărbătoririi a 15 ani de la absolvire[1]*, colegului lor, Dr. Nic. Georgescu, B-dul Elisabeta, Nr. 89, Tel: 5 08 00.“*

Nicio știre din „Universul“, n-a făcut asupra mea o impresie atât de puternică, în dimineața asta de toamnă târzie și liniștită, ca rândurile aproape de nebăgat în seamă, strecurate la „Informațiuni“.

Bine că s-a mai găsit unul dintre noi, care să ne strângă rândurile, măcar la 15 ani o dată! Tot Nae Georgescu, săracul..., băiat bun și de suflet! Ce-o mai fi făcând?... E doctor!... Ce liniștit era! Deși cel mai înalt din clasă, sta în banca întâia, că nu vedea bine... Singurul ochelarist din clasă! 5 08 00. Ei, bată-te norocul, Nae!

— 5 08 00... Țrrr!... Țrrr!... Țrrr!...

[1] „Recuperată“ și reprodusă din ediția princeps a volumului (1942), prima parte a acestui capitol păstrează intervalul de 15 ani de la absolvire, interval pe care autorul îl actualizează cu 5 ani în edițiile ulterioare ale cărții. În continuarea textului va apărea intervalul de 20 de ani, conform ediției reproduse.

— Alo! (O voce femeiască.)

— Casa domnului doctor Georgescu?

— Da, vă rog!

— Mă rog, cu cine vorbesc?

— Cu fräulein!

— Hm! (Are și fräulein, al dracului!) Domnul doctor e acasă?

— Cine-l caută, vă rog?

— Un fost coleg de liceu!

— Da... vine imediat!

— Alo?

— Alo! Doctorul Georgescu?

— Da...

— Tu ești, Nae?

— Eu, mă!

— Nae *Tata Mare*?

— Da, mă!

— Zis și *Lola Girafa*?

— Tu ești, Băjenarule, fi-r'ai al dracului?!

— Eu, mă!

— Zis *Thyrtheu*?

— Eu, eu... *„Eheu fugaces, Postume, Postume, labuntur anni!"*

— Lasă-l, mă, pe Ovidiu, că...

— Nu e Ovidiu, mă, e Horațiu... Nu mai ții minte când scandai...

— Lasă-mă cu *scandalizarea* că m-apucă un acces de latinită!?

— Uite, mi-au venit versurile-n minte și cum se cam potrivesc... Ascultă, *Tată Mare*...!

— Ascult, mă, dar nu sunt tată mare, d-abia sunt tată simplu de trei ani!

— Mi-am închipuit..., ai fräulein..., să-ți trăiască!

— Cine... fräulein?

— Nu, mă... copilul? Ce e?

— Băiat!

— Halal să-ți fie! E tot ca tine de înalt?

— Du-te dracului! Lasă bancurile pentru banchet!

— Ce... facem banchet?!

— Păi altfel, cum? Nu ne-ar fi rușine? Lăzărișt... și mai ales modernișt? După ce că ne vedem la atâția ani o dată?!

— Ai dreptate, Nae...! Când te gândești că au trecut 15 ani..., aproape două licee!

— Cam așa! Mă, Nae, dar ce ți-a venit să faci chestia asta toamna? Nu era mai potrivit în iunie, când se-ncheia anul școlar?

— Păi, în iunie, fac toți golanii, mă! De ce să nu fim noi mai originali! Toți fac aniversările astea la sfârșitul anului școlar! Noi o facem la deschiderea cursurilor, mă, la început..., mai simbolic și mai aproape de realitate, că dacă te gândești bine, anul școlar se-ncheie adevărat toamna, că mai sunt corigenții, săracii..., așa că...

— Ai dreptate... și p-ormă toamna, adevărat, în forfota deschiderii cursurilor... e mai didactic, mă..., profesorii..., elevii...

— Elevele...

— E... mai didactic și mai...

— Nostalgic...

— Așa e!... Vesele și triste aduceri aminte! Și cine mai vine?

— Tot catalogul..., cu absenții respectivi..., ca-ntr-o oră veritabilă de cursuri, tinere! Mai dă-mi un telefon

peste o zi, două, ca să-ți spun ceva mai precis... sau, dacă-ți face plăcere și ai timp, treci pe la mine!

— Bine, Nae dragă! Să trăiești și să ne vedem cu bine!

— Noroc!

*

Peste trei zile mă cheamă Nae la telefon:

— Băiatule... s-a aranjat!... Ne-ntâlnim toți la liceu joi, la șase, după-masă...

— Și cine vine?

— Mă, eu ți-am spus toți, dar bineînțeles cu aproximație... c-așa vine vorba! O să fim, cred, vreo 25-30, că mai mulți sunt risipiți prin provincie, însurați... mai știu eu cum!

— Păi ăsta ar fi cel mai potrivit motiv pentru ei s-o șteargă pentru două-trei zile la București!

— Este... o să aflăm și de-astea, printre altele...

— Și ce profesori vin?

— Păi, în primul rând *„Barosanul“*, *„Attila“*, *„Strămoșul omului“*, *„Nosferatul“*, *„Tânărul“*...

— Bun... s-aprobă... și programul?

— E... tu vino la liceu cu vreo cinci cente la chimir... și, după ce terminăm acolo, ai să mai vezi, merge toată lumea la o cârciumă, așa cum cere protocolul în astfel de împrejurări!

— *Gaudeamus igitur!* D-abia aștept Joia!

— Parcă eu, nu?!

— Și, dacă nu sunt prea indiscret, nu s-ar putea să-mi fie comunicat și mie numele acestei cârciumi, în care ai de gând să cari, într-un justificat elan de frăție, pe elevi și profesori la un loc?

— Fără să fiu la fel de pompos, am să-ți spun că e o cârciumă, care se bucură de privilegiul de a fi unica din București și poate în România, care să-și odihnească beții-vii, oroare... pe apă!

— Am ghicit și nu pot decât să te felicit pentru alegerea făcută: „*Monte-Carlo*"!

— Din Cișmigiu!

— Nici nu se putea altfel! Cel mai indicat dintre toate restaurantele! Simbolic pentru noi... și se-ncadrează în cei opt ani de școală... Liceul Lazăr... Buturuga, Monte-Carlo... Debarcaderul!

— *Cișmigiu et Comp*., dom-le, nu le cuprinde Cișmigiul pe toate?

— Absolut!

*

— Ce-ai tăcut, mă? Ai căzut pe gânduri? Vezi să nu care cumva să fii trist joi, că o pățești cu frații! Ăia d-abia așteaptă să te vadă, li-e dor de bancurile tale!

— Să n-ai nicio grijă! Joi am să fiu același pe care l-ați cunoscut întotdeauna.

*

Doamne, cum mai înfioară vântul frunzele copacilor din Cișmigiu!

Parcă e același freamăt adormitor de acum 15–20 de ani, când rătăceam cu colegii în anumite ore ale dimineții pe aleile mai dosnice, care adăposteau zeci de... plimbăreți!

Și ce ciudat! Frunzele ruginite sau palide foșnesc parcă mai puternic și mai nostalgic decât cele încă verzi... Poate unde știu că sfârșitul li-e mai aproape...

În umbra destrămată de toamnă a parcului, toți copacii ning pete de aur: frunze desprinse de crengi flutură viața de o clipă a unui efemer vegetal și, ca-ntr-un basm de Walt Disney, se așternă covor moale sub pașii întârziați ai trecătorului plictisit de banalul vieții cotidiene!

Lacul tremură la fel ca și atunci; și la fel își leagănă bărcile uitate pe sub sălciile plângătoare, ce au surâs cu duioșie la șoaptele de dragoste ale îndrăgostiților care și-au plimbat înfiorările pe aici

Cinci și jumătate! Până la șase, când trebuie să ne-ntâlnim, mai am timp să-mi odihnesc ochii și gândurile în grădina aceasta cu amintiri.

O iau agale spre *morminte*, cum numeam colțul discret unde ne adunam noi, lăzăriștii, loc numit astfel din pricina aspectului funerar al pietrelor pe care ne odihneam trudiți, dragă Doamne, de atâta învățătură!

Ce mult s-au schimbat!... Pietrele sunt acum aranjate cu totul estetic; dar parcă mai mult farmec aveau pe vremuri, aruncate la-ntâmplare, unele peste altele, dându-ne prilejul să ne cățărăm în vârful lor, ca pe niște piramide, și să sărim, întocmai unor Tarzani in miniatură, pe crengile pomilor, spre spaima și indignarea gardienilor care fluierau alarmați!

De la *morminte*, o potecă îngustă duce spre aleea mare, care, la rândul ei, te scoate în spatele Liceului „Lazăr".

Este timpul să mă-ndrept spre liceu. N-aș vrea să-mi stric tocmai acum, la întâlnirea noastră după douăzeci de ani, reputația de punctual, bine stabilită printre colegii mei de-a lungul anilor de școală.

Căci, deși în fiecare zi veneam la școală pe jos de-acasă, din Sfinții Voievozi – pentru că pe atunci nu era linie directă de tramvai sau autobuz pe strada Popa Tatu – totuși n-am

întârziat o singură dată. Eram întâiul sau al doilea. „Măcar la atâta lucru să fiu fruntea!“ mă parigoriseam eu.

Cu toate acestea, uneori am avut și întârzieri în catalog, însă întârzieri voit făcute, cu un scop bine determinat și mai ales binecuvântat! Când prima oră de curs aveam o materie grea, ca de exemplu: Germana, Matematicile, sau o materie la care știam că nu știu și că trebuia să m-asculte, „întârziam“, ca să amân catastrofalul deznodământ pe altă dată, când mă socoteam mai bine pregătit. Era acesta un fel de a chiuli, care nu putea să-mi atragă nici supărarea tatei și nici mustrarea dirigintelui!

*

Ce bine că s-a nimerit o zi frumoasă! Ciudat de mult seamănă unele zile de toamnă târzie cu zilele de primăvară timpurie! Întocmai cum uneori râsul se aseamănă cu plânsul, sau zorile ca amurgul!

Aleea mă primește cu aceeași căldură ca și acum douăzeci de ani; iar grilajul ei mărunt, de trestie îndoită în semicercuri ce se-ntretaie, parcă îmi surâde la fel de prietenos.

De după o perdea de plopi uriași se ivește liceul, vechi de trei sferturi de veac, maiestuos și frumos pentru mine ca niciun alt liceu din țară. Oare nu el mi-a adăpostit opt ani de zile micile griji și necazuri, îndoielile de dragoste, intrigile copilărești, naivele aventuri, primele versuri furate orelor de curs și dăruite iubitei cu generozitatea unui prinț indian?

Zugrăvit alb, iar la ferestrele de sus cu un brâu de cărămidă aparentă, vopsită în albastru ca cerul – culoarea noastră, a lăzăriștilor, culoarea dragă a șepcilor noastre,

culoare de care eram mândri, blazonul nostru de noblețe școlară, lăudat cu ifose de mușchetari la fiecare prilej..., culoare care a stârnit multe discuții între noi și elevii altor licee, pe care îi ironizam în primul rând pentru culoarea liceului lor: cei de la „Sfântul Sava", albastru ca sineala de rufe; „Mihai Viteazul", galben... dovlecari; „Matei Basarab", alb... lăptari; „Șincai", verde ca prazul...

Singură culoarea lui „Spiru Haret" o admiteam, un mov pal, pentru că se apropia întrucâtva de a noastră, fără să o întreacă însă; într-adevăr, ce culoare este mai frumoasă ca albastrul cerului?

*

Parcă pe atunci nu era banca asta aici, pe potecă?!

Mai pot sta singur câteva clipe în fața liceului: el și cu mine!

O, de câte ori l-am trădat, de câte ori l-am părăsit cu colegii pe furiș, ca să ne ascundem în boschetele Cișmigiului, tovarășul drag și primitor al nostru, al școlarilor ce ne căutam refugiul sub bolțile și ghirlandele de flori înmiresmate.

Pe vremea aceea, „Lazărul" era una cu Cișmigiul, căci, din curtea mică a liceului, intrai direct în grădină... Acum văd că liceul a fost separat de Cișmigiu printr-un zid înalt, în locul porților mari de odinioară.

A, și cât de rar m-a văzut Cișmigiul, după ce am terminat liceul!...

Și doar de câte ori nu i-am jurat că în fiecare oră liberă am să viu să mă odihnesc sub baldachinele de crengi înflorite, ce mi le oferea cu atâta generozitate!

„Ah, de ce nu sunt liber acum?“ îmi spuneam de fiecare dată când treceam spre școală pe aleile lui. „Aș sta toată ziua în Cișmigiu, atât e de frumos!“

De pe banca pe care m-am așezat se vede perfect toată aripa dreaptă a liceului, cu sala de gimnastică, ce era transformată la micile noastre festivități în sală de serbări. Aci am cântat de-atâtea ori în fața părinților, cu patos nestăvilit – ca sopran și altist în primii ani de școală, iar mai târziu ca tenor și bas – faimosul imn studențesc *Gaudeamus igitur!*

Ce clase or mai fi acum în partea asta? Pe vremea mea, sus erau: clasa a VII-a reală, clasa a V-a modernă, iar jos, sala de muzică, unde făceam repetiții pentru coruri *ansamblu*; apoi clasa a VI-a reală și *clasa I liceală*, visul tuturor absolvenților de curs primar!